

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Stromová 1, 813 30 Bratislava

Odbory školstva
okresných úradov v sídle kraja

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Bratislava
	2020/10027:1-A1010	Ing.Divinský/862	04.03.2020

Vec

Informácia k postupu škôl vo veci práv a povinností rodičov

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) si Vás dovoľuje požiadať o informovanie riaditeľov materských škôl a základných škôl vo veci práv a povinností rodičov.

Všeobecne

Postavenie rodičov vo vzťahu k dieťaťu upravuje prioritne zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“).

Zákon o rodine rozdeľuje veci súvisiace s výkonom rodičovských práv a povinností na **bežné veci a podstatné veci**. Medzi podstatnými vecami je v § 35 zákona o rodine príkladmo uvedená aj **prípravu na budúce povolanie**, ktorou je podľa § 27 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) aj výchova a vzdelávanie v základnej škole a strednej škole.

Vo vzťahu k dieťaťu platí všeobecná zásada definovaná v článku 5 zákona o rodine, podľa ktorej **„Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú“**, teda bez ohľadu na to, či ide o rozhodovanie zákonných zástupcov, súdov alebo riaditeľov škôl.

Podľa § 28 ods. 2 zákona o rodine **„Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.“**

Podľa § 28 ods. 3 zákona o rodine **„Rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu.“**

*Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol **pozbavený rodičovských práv a povinností**, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností **obmedzený alebo pozastavený**.*“.

Ustanovenia § 144 školského zákona používajú označenie „**zákonný zástupca**“, pričom toto slovné spojenie predstavuje na účely školského zákona legislatívnu skratku [zavedenú v § 1 písm. g) školského zákona], ktorá **zahŕňa aj rodičov a vzťahuje sa samostatne na každého z nich**.

Ak rodičovi súd neobmedzil spôsobilosť na právne úkony, neobmedzil alebo nepozastavil výkon jeho rodičovských práv a povinností alebo ho výkonu rodičovských práv a povinností nepozbavil, **obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti**, vrátane tých, ktoré sú upravené v § 144 školského zákona. To platí **bez ohľadu** na skutočnosť, či deti pochádzajú z manželstva, či rodičia spolu žijú, rozviedli sa, alebo či sa jeden z nich nezdržuje na území Slovenskej republiky.

Nezhody zákonných zástupcov v podstatných veciach spojených so starostlivosťou o dieťa, rieši na návrh ktoréhokoľvek z nich **výlučne súd**, v žiadnom prípade nie škola. Ak súd posúdi napríklad výber školy pre dieťa, ktorá je predmetom nezhody, ako podstatnú vec, môže priviesť rodičov k zmiernemu riešeniu formou schválenej rodičovskej dohody alebo sám rozhodne, ktorú školu bude dieťa navštevovať.

Rodičia sa na súd môžu obrátiť aj s návrhom o vydanie **neodkladného opatrenia**, ktorým súd **dočasne** určí (až do konečného vyriešenia nezhody), ktorú školu bude ich dieťa navštevovať, obzvlášť v situáciách, ak ide o plnenie povinnej školskej dochádzky.

Ak súd **rozsudkom upraví styk** s maloletým alebo **schváli rodičovskú dohodu**, v ktorej zároveň **určí konkrétnu úpravu styku s maloletým**, rodič, ktorému dieťa **nebolo** zverené do osobnej starostlivosti, je pri kontakte s dieťaťom **povinný dodržiavať**

- presný čas a deň, tak aby bol nezameniteľný s iným dňom,
- miesto, na ktorom si má právo prevziať dieťa.

Priestory školy nie sú miestom, kde rodič (ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti) môže **kedykoľvek navštevovať maloleté dieťa mimo súdom presne určeného dňa a času** obsiahnutého vo výroku rozhodnutia alebo súdom schválenej rodičovskej dohode, ak škola uvedenými dokumentmi disponuje. Priestory školy môžu byť miestom styku s maloletým, avšak len v prípade, ak sa postupuje podľa súdneho rozhodnutia, v ktorom úpravu styku určí súd resp. podľa súdom schválenej rodičovskej dohody.

Podľa § 11 ods. 6 písm. b) školského zákona „*Školy alebo školské zariadenia majú právo získavať a spracúvať osobné údaje ... o identifikácii **zákonných zástupcov dieťaťa alebo žiaka** v rozsahu*

1. *meno a priezvisko a adresa trvalého pobytu,*
2. *adresa miesta, kde sa zákonný zástupca obvykle zdržiava, ak sa nezdržiava na adrese trvalého pobytu a kontakt na účely komunikácie.*“.

Na základe uvedeného, škola je oprávnená spracúvať **údaje o oboch rodičoch**, a to aj v prípade, ak je dieťa **zverené** do osobnej starostlivosti **len jednému z nich**.

Materské školy

Hoci zákon o rodine uvádza podstatné veci len príkladmo, prihlásenie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie je otázkou, ktorá sa na základe rozhodovacej praxe súdov **nepovažuje za podstatnú vec** spojenú s výkonom rodičovských práv.

Podľa § 27 ods. 3 školského zákona „Vzdelávanie v školách podľa odseku 2 písm. b) až h) sa považuje za sústavnú prípravu na povolanie okrem škôl podľa § 95 ods. 1 písm. a) a § 104 ods. 1 písm. a).“, ak **vzdelávanie v materskej škole nie je** sústavnou prípravou na povolanie, vzhľadom na to, že materská škola je školou podľa § 27 ods. 2 písm. a) školského zákona.

Čo sa týka **podpisovania** žiadosti o prijatie na predprimárne vzdelávanie, materská škola **môže akceptovať** ako prejav spoločnej vôle oboch zákonných zástupcov **aj prípad, ak je na žiadosti podpis len jedného z nich**.

Napriek tomu **odporúčame**, aby spoločná vôľa oboch rodičov bola vyjadrená a žiadosť bola **podpísaná spoločne obomi** rodičmi.

Ak by žiadosť o prijatie nebola podpísaná obomi rodičmi, nie je síce bez ďalšieho „automaticky“ neplatná, môže to však znamenať pre školu **dočasnú právnu neistotu** z dôvodu, že druhý rodič by mohol **nesúhlasiť** s výberom materskej školy.

Podľa § 5 ods. 14 písm. a) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 596/2003 Z. z.“) **„Riaditeľ materskej školy rozhoduje o ... prijatí dieťaťa do materskej školy,“**.

Podľa § 38 ods. 4 zákona č. 596/2003 Z. z. sa na toto rozhodovanie **nevzťahuje správny poriadok**, preto sa na rozhodnutia riaditeľa materskej školy nevzťahujú ani jeho ustanovenia o doručovaní rozhodnutia. Zákon č. 596/2003 Z. z. **nemá osobitnú úpravu** pre doručovanie rozhodnutí vydaných riaditeľom materskej školy zriadenej **obcou alebo okresným úradom v sídle kraja**. Postup pri doručovaní rozhodnutí riaditeľa materskej školy zriadenej obcou a okresným úradom v sídle kraja je v súčasnosti vecou **vnútorného nastavenia činnosti** materskej školy. Doručovanie rozhodnutí vydaných riaditeľom **súkromnej materskej školy alebo cirkevnej materskej školy** je upravené v § 38 ods. 6 zákona č. 596/2003 Z. z.

Vzhľadom na to, že rodičovské práva majú (okrem zmienených výnimiek) obaja rodičia, **odporúčame doručiť rozhodnutie o prijatí obom rodičom** na doručovacie adresy, ktoré sú materskej škole známe. Ak rodič, ktorý žiadosť o prijatie podal, nemá k dispozícii doručovaciu adresu druhého rodiča, riaditeľ materskej školy rozhodnutie o prijatí spravídla doručí tomu rodičovi, ktorý žiadosť podal.

Oznamovanie rozhodnutia o prijatí obom rodičom má význam aj z toho hľadiska, že **každý individuálne môže** podať žiadosť o preskúmanie rozhodnutia o prijatí, prípadne následne podať správnu žalobu. Ak ani jeden rodič nepodá žiadosť o preskúmanie rozhodnutia o prijatí, ani nepodá návrh na súd, týmto spôsobom **mlčky prejavil súhlas s rozhodnutím druhého rodiča** (s výberom školy).

V tejto súvislosti upozorňujeme, že **od 1. 1. 2021** v nadväznosti na zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania sa na rozhodovanie riaditeľa materskej školy zriadenej obcou alebo okresným úradom v sídle kraja **bude vzťahovať správny poriadok**.

Základné školy

Podľa § 20 ods. 2 školského zákona „*Zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole...*“. Vzhľadom na to, že legislatívna skratka „zákonný zástupca“ zahŕňa aj rodičov, túto povinnosť majú obaja, ale aj samostatne každý z nich.

Informáciu o termíne konania zápisu **zverejňuje** zriaďovateľ školy a štandardne **obaja rodičia majú právo sa zúčastniť zápisu**, aj keď nežijú v jednej domácnosti. Jedine v prípade, ak je styk s dieťaťom vymedzený rozhodnutím súdu a zápis by sa mal konať **v čase, kedy má dieťa** (podľa rozhodnutia alebo schválenej dohody) **v osobnej starostlivosti jeden z rodičov, druhý rodič** je povinný rešpektovať rozhodnutie súdu, resp. schválenú dohodu a zápisu **sa nezúčastní**.

Aj v prípade, ak sa zápisu zúčastní s dieťaťom len jeden rodič, je **vhodné**, aby mala škola k dispozícii aj **súhlas druhého** rodiča. Zápis do základnej školy na základe **súhlasu len jedného z rodičov neznamená sám o sebe automaticky neplatnosť**.

Podľa § 27 ods. 3 školského zákona sa vzdelávanie v základnej škole považuje za sústavnú prípravu na povolanie. Ak dôjde k **nehode pri výbere základnej školy**, možno sa obrátiť na **súd** na základe § 35 zákona o rodine, keďže plnenie povinnej školskej dochádzky je **podstatnou vecou**.

Zápis predstavuje administratívne zaevidovanie dieťaťa na účely plnenia povinnej školskej dochádzky. Pri následnom **rozhodovaní** o prijatí do školy riaditeľ základnej školy postupuje **podľa správneho poriadku**.

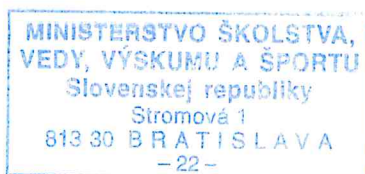
Vzhľadom na to, že rodičovské práva majú (okrem zmienených výnimiek) obaja rodičia, **odporúčame doručiť rozhodnutie o prijatí obom rodičom**. Ak rodič, ktorý sa zúčastní zápisu nemá k dispozícii doručovaciu adresu druhého rodiča, riaditeľ základnej školy ako správny orgán **má možnosť** požadovať súčinnosť v rozsahu podľa § 32 ods. 3 správneho poriadku. Ak riaditeľ základnej školy doručovaciu adresu **druhého rodiča nemá, resp. ani ju nezíska**, rozhodnutie o prijatí sa doručí tomu rodičovi, ktorý sa s dieťaťom zúčastnil zápisu.

Oznamovanie rozhodnutia obom rodičom má význam aj z toho hľadiska, že **každý individuálne môže** proti rozhodnutiu o prijatí podať odvolanie, prípadne následne podať správnu žalobu. Ak sa ani jeden rodič proti rozhodnutiu o prijatí neodvolá, ani nepodá návrh na súd, týmto spôsobom **mlčky prejavil súhlas s rozhodnutím druhého rodiča** (s výberom školy).

S pozdravom

Ing. Marian Galan
generálny riaditeľ
sekcia regionálneho školstva

JUDr. Žaneta Surmajová, PhD.
generálna riaditeľka
sekcia legislatívno-právna